

Minnen
av
Doris Gustavsson

Sammanställt av Bengt-Rune Karlsson 2017
Privata foto och från Hembygdsföreningens arkiv

Ungdomsminnen

Jag växte upp till en stor jänta, och stannade hemma hos Mor och Far. Jag tyckte allt arbete var roligt, så det blev jag som fick stanna hemma nu när mina bröder och systrar hade flyttat hemifrån. Det var att hjälpa far lasta gödsel, köra i skogen med stora timmerstockar, hugga buskar kring alla åkrar, så solen skulle komma till då åkrarna inte var så stora. Sedan var det all sten som skulle upp ur jorden. Det var bara till att hugga i allt vad man orkade, med spett och spade, dika och sen lägga ner rör i diken. Plockade jordgubbar, hacka dem, hacka betor, potatis. Jag hjälpte mor att mjölka våra kor, laga mat.

Gerda och Julius Lundkvist

När Mor och Far lade sig att vila middag, då var det jag som fick diska middagsdisken och mjölkatinorna. När dom hade vilat sig, följde jag med ut på åkern och hjälpte till med höskörden eller havreåkern. Jag hade aldrig chans till någon vila, så det var inte alltid så lätt att vara hemma. Jag var många gånger så trött att om jag satte mig ner somnade jag. Jag hade ingen lön, men jag kunde få två kronor till lördagsdansen.

På helgerna kom mina systrar hem och hälsade på, det var roligt för de hade upplevt så mycket som jag inte fick vara med om, så jag lärde mig mycket av dom.

De kom ofta hem med tyg till klänningar, som jag fick sitta och sy över helgen, för de skulle vara färdiga tills de skulle cykla tillbaka till sin plats. Det var ofta blå systerklänningar med vita förkläden som dom skulle ha i arbetet. De fick inte gå i sina vanliga klänningar. Jag sydde även andra klänningar till dem. Men första klänning jag sydde den var till Mor, då sprättade jag sönder Mors gamla klänning, och klippte efter. Denna klänning blev bra, nu var det bara att fortsätta även med detta arbete.

Mina systrar hade bra platser hos tandläkare, doktorer, redare, kapten, även inom sjukvården. Där dom lagade mat, passade barn och sjuka.

Ruth och Gunhild hade plats hos en disponent i Malmö, där Ingeborg hade varit innan hon gifte sig. Då var han gift och hade två barn, men nu var han skild och han sonen hemma hos sig. Gunhild fick passa sonen Kristian och Ruth lagade maten.

Hit ner skulle Inez och jag hälsa på. Vi tog våra cyklar och cyklade till Rössjöholm. Här kom en buss som vi åkte med till Ängelholm. Från Ängelholm tog vi tåget till Malmö. Glada i

hågen satte vi oss på tåget, det var ju kul att få åka så långt i väg.

Gunhild, Doris och Ruth på vift i Malmö 1950

Vi kom fram till Malmö runt middagstid. Vi hade Föreningsgatan 49 som adress, och Ruth hade förklarat hur vi skulle gå, men vi letade timme efter timme utan att hitta Föreningsgatan. Blyga som vi var så vågade vi inte fråga vägen, jag ville men Inez tyckte vi skulle klara det. Klockan blev åtta på kvällen, Ruth och Gunhild trodde inte att vi kom, det var lördag och dans i Folkets Park, så dom hade klätt sig fina och skulle gå dit. Och på vägen till Parken fick vi se dom komma gående och gissa om vi blev glada. Vi var både hungriga och trötta så de fick vända tillbaka till Föreningsgatan, så vi fick mat och vila. Sen följdes vi åt till Folkets Park.

På somrarna var Ruth och Gunhild i disponentens sommarstuga i Ljunghusen, och när han körde in till Malmö, då hade de bara lille Kristian att passa. Hans mor brukade vara där ibland. Här kunde de sola och bada. Ruth och Gunhild fick ett stort förtroende, de fick ta Kristian med

hem till Fladalt. När de kom fram behövde Kristian gå på toaletten, så de tog honom med till vårt utedass. Men där ville han ju inte sitta, för så hade han det inte hemma. Vi hade ingen potta inne. Mor gick ut och hittade en gammal potta med hål i botten. Hon lade lite torvströ i den, han ville inte sitta på en sådan potta. Till slut lyckades vi få honom att sätta sig, nu var det problemet löst. De stannade några dagar, så lille Kristian fick uppleva livet på landet.

På våren fick jag lite arbete borta, det var att sätta granplantor. Detta arbete varde ett par veckor, så fick man lite pengar till kläder. Man cykla till kronoparken Vi var många som arbetade där, för det sattes många plantor. De gick till på detta vis. Karlarna som hackade hål de skulle flå bort ljungen och gräs på cirka fyrtio cm i omkrets, innan de kunde hacka hålet. Så kom vi töser, och satte granplantorna, vi hade en liten hacka som vi drog ned jorden med och trampade runt plantan så den stod hårt så att inte kronojägaren kunde dra upp den. Man hade plantorna i en spann, det var hundra plantor i var bunta, när satt upp dessa då var det att gå och hämta nya. De låg i en vattengrop, så de inte torkade.

På 30-talet och innan var det pojkar som bar plantor till sättarna, de skulle skölja plantorna och vatten, så det blev en riktig dynga, de förde rötterna fram och åter i denna jordvälling. De av pojkarna som gjorde detta arbete, sedan skulle de bära dessa plantor på en bår. Båren hade ett nät, där de lade

plantorna och bar dem till sättarna. Det var ett tungt arbete han som gick där framme, han såg var han gick, men den som gick där bak han såg inte var han satte foten. Det kunde vara ganska långt att gå ibland. och till så många sättare.

Maj-Britt, Inez, Doris, Eivor och Ragnar 1950

Ja, vi var många arbetare runt 40-50 st. Detta arbete hade jag i många år. I början på 50-talet då hacka inte karlarna, utan nu var det ett borr som såg ut så en spade den var rundad. Nu slapp de det tunga arbetet att flå jorden, för nu var det bara till att sticka ner borret, sno runt det, så lyfte de upp jordklumpen, så stack vi ner plantan, nu tryckte borrararen till med foten. Nu gick det fortare att sätta vi satte runt tusen plantor om dagen, innan var det två, tre hundra om dagen.

På 40-talets slut fick vi åka lastbil hit in, för Ragnar och Alf hade köpt en lastbil. De fick ett erbjudande om de kunde köra med bilen in till kronoparken, så arbetarna kunde få åka med, det var bara till att hoppa upp på bilflaket, nu slapp de dessa stora backar in till kronoparken. Vi som bodde uppe på åsen slapp dem för vi cykla på en liten skogsstig dit

in. Men de som bodde nere i Jonstorp, Våxtorp och runt omkring, de blev glada.

För nu hade kronan köpt Möllers gårdar här uppe på åsen, och det var mycket lång väg dit. Där skulle sättas i skogarna och på åkrarna. På åkrarna satte vi efter snöre, det skulle sättas lodrät och vågrät, det var ett försök. Det var björk, ek och flera sorters plantor. Det sattes i små rutor. Det var några som blev uttagna till detta arbete. Det blev Yngve och jag och fyra par till. Karlarna hacka och vi töser satte. Detta var ett bra arbete, för det var så noga. Vi hade en bas han hette Brattberg.

När vi planterade gran i skogen, då kunde vi vara många par och en kronojägare. De som var lite slöa kunde bara gå och bära hackan ibland där gick det inte så rakt och fint, de blev lätt av med sin rad. Detta arbete var på daglön 13 kr.

Några år senare blev det ackord, nu var det inte många som arbetade här. Ernst och jag fick lite arbete på Möllers, för där skulle sättas gran. Här var mycket högt torrt gräs intill gropvallen, det var fint väder solen sken och mycket varmt. Jag skriker Ernst där är en orm, han dödar den, detta upprepades sju gånger samma dag. Det blev även kväll den dagen. Jag tog min cykel och cykla hem. Ernst körde lättvikts-motorcykel till Våxtorp. Man var tacksam när man fick lite ströjobb, för då fanns där ingen arbetslöshetskassa eller kas. Man tog det arbetet man fick tag på.

På 60-talet fanns där inga sättare för borraren satte plantorna själv, ja allt skulle rationaliseras.

Nere på Jonstorps lider fanns två kolmilor, där gjorde de kol till gengasbilar. Detta var på 40-talet, dessa kolmilor ägdes av Evald Vennström. Evald hade talat med kronojägare Nilsson som hade hand om kronoparken, om han fick lov att samla upp toppar och grenar, som han kunde ha till sin kolmila. Evald hade lastbil som kördes med gengas. Han frågade Yngve och Allan om de kunde taga detta arbete med att samla upp veden, det var klart att de ville, det fanns inte så gott om jobb. De blev anvisade ett ställe i kronoparken. Dom cyklade dit in, och samla denna ved, när de nästan var färdiga, då kom där en karl som hette Ludvig, han sade till dessa pojkar vad gör ni, vi samlar ved till Evalds kolmila. Ludvig blev så arg, för han hade blivit lovat dessa toppar, som han skulle ha till ved. För det hade han blivit lovat. De fick bara cykla till Evald och säga som det var, så blev dom blåsta på den förtjänsten. Men Evald ordnade annat arbete till dom, och de fick lite ersättning för sitt arbete.

Inez, Maj-Britt och Doris

Nere i Jonstorp kommer en liten bäck rinnande från Fladalt. Här nere vid foten av åsen bodde Gunnar med sin mor Hilda. Gunnar var allt i allo, han laddade batteri i denna lilla bäcken, han hade ett vattenhjul i bäcken, som drevs med generator. Så laddade han radiobatteri, detta var innan elströmmen.

Gunnar hade en gammal traktor och kapsåg som han körde runt med och sågade ved. När Far och jag hade samlat all ved, som vi skulle ha, då kom Gunnar med sin kapsåg, och tänk så bra, nu slapp vi såga för hand. När man hade hjälp fick de alltid maten.

Nu var veden sågad, då skulle den huggas i små bitar, jag fick hjälpa till med detta arbete på dagarna.

Mor tyckte jag kunde börja väva lite trasmattor så jag kunde få lite förtjänst även på vintern. Mor hade aldrig satt någon väv så faster Emilie kom och hjälpte oss,

Hon hade inte satt upp väv på många år, så det blev så fel. Hon tog och klippte av varpen innan den kom på garnbommen. Hon hade en son som hette Torsten som kom och hjälpte oss, så varpen kom på plats. Sedan var det bara för mig att försöka väva. Det var ju inte så svårt, det var rätt så roligt. När det blev bekymmer med trådar och trampor, kom Far och Mor och hjälpte mig till rätta. Far var rätt duktig på detta. Nu kunde jag sitta på min fritid att väva och klippa mattor. Jag vävde mattor på beställning, det blev många meter. Jag tog en krona alnen, en aln är ungefär

60 cm. Så fick jag lite pengar även på vintern. Jag hade vävt hela hösten till en grannfru, 60 alnar, det blev 60 kr. O, vad jag var glad, så mycket pengar, men hon tyckte det var dyrt. Nu kunde jag köpa lite kläder, och ge bort lite julklappar. Men säg den glädje som får vara. Jag hade börjat ha sällskap med Yngve, han kom och fråga om jag ville följa med till Ängelholm på juls skyltning, det ville jag gärna. Yngve och Erik hade köpt volkswagen, så nu ville han att jag skulle med. Glada i hågen åkte vi dit, jag tog mina pengar med. Där gick vi och strosade hela kvällen. Det blev tid för att åka hem. Erik och Gunne, förre kronojägarens son var med, de satt där bak. På vägen hem var det någon som behövde gå ut. Yngve stannade bilen jag fick gå ut, antagligen låg min väska i knät med alla mina pengar. När vi hade åkt en bit upptäckte jag att min väska var borta. Vi åkte tillbaka men inte hittade vi någon väska. Så var den förtjänsten borta. Det var bara till att kämpa vidare.

Jag såg en annons i tidningen, där var en vävkurs framme i Våxtorp, jag anmälde mig. Detta tyckte inte Far om, för han tyckte jag kunde väva mattor så det räckte men jag fick min vilja igenom. Det var minsann inte alla gånger man fick det. Här framme fick jag lära mig sätta upp en väv rätt. Det var mycket lättare än vi gjorde. Här sattes upp vävar till handdukar, dukar, och mycket mer. Allt detta fick jag väva det var mycket lärorikt. Jag cykla, dit för vi hade ingen bil, det var vinter och kallt men jag var inte

bortskämd, det gick lätt och man var ung.

Nu kunde jag sätta upp en väv, nu blev det både, dukar, bolsterväv, mm, som jag vävde hemma. Jag fortsatte att väva trasmattor på beställning.

Det var en fru upp i Hässlet, som beställde mycket mattor för hon klädde hela golvet med trasmattor. Det var ett mycket gammalt par. När det blev tid att slakta julgrisen, då bad hon mig att hjälpa till med detta, det gjorde jag gärna. Jag cykla dit upp, slaktaren kom, han var gammal. Innan de började skulle de ha kaffe med gök. Det var jag som stod för detta, de gick ut. Det var en grannfru som kom, vi skulle hjälpas åt med slakten. Nu var det vi som skulle ut och taga blodet, när detta var gjort skulle slaktaren in på en kaffegök. Nu var vattnet kokande, så han gick ut och skällade grisen. När detta var undanstökat, då var det tid med midagen och snaps. Ut igen för att hänga upp grisen och taga ut inälvorna, nu hade han gjort sitt. Då skulle han in och ha en kaffegök, nu var han rätt rund under fötterna. Han skulle ha betalt för detta arbete, hur mycket vet jag ej. Men en bit syltefläsk skulle han ha.

Grisslakt (Lånad bild)

Nu när allt var klart var det vår tur att taga hand om grisen. Vi gick ut och sköljde fjällstren, jag hade hjälpt Mor många gånger. Men jag hade aldrig sett något så hemskt, där var så mycket mask i dessa fjälster, så de kräla runt våra fötter, hu så hemskt. Hemma lagade vi aldrig blodkorven samma dag, det brukade denna grannfru göra. Det var bara att skölja, vända, gnida så gott det gick. Visst blev där blodkorv, innan jag gick hem och mycket mer. Men jag led och ville inget säga för jag var inte så gammal.

Ja, hos denna tant var jag hem-samarit två timmar i veckan, hon var sjuk och farbrorn gammal, de klarade sig inte själv. En son bodde hemma men det var inte mycket till hjälp. När jag var här, då fick jag även bädda sonens säng, Han låg i en säng som inte hade några sängkläder bara lite gammal lump.

Jag gick även bort och serverade, det var i Våxtorps Bygdegård och i hemmen när det var någon som hade fyllt jämna år. Så visst hade jag sysselsättning.

En vacker dag sade Mor: ska vi inte cykla och hälsa på min faster, som bor i Stavershult, det var jag med på. Det kunde vara roligt med en liten utflykt. Vi tvättade av oss lite, tog våra cyklar och trampade på dit ner. Vi kom efter en stund till Hilda, oj, vad glad hon blev. Mor hade inte varit där på många år, så nu måste vi se allt. Hon hade det så bra, här blev vi bjudna på kaffe med dopp, det smakade bra. Vi satt här några timmar, och talade om allt som hade

hänt. Tiden gick fort vi tackade och sade adjö. Vi åkte en liten bit, då säger Mor, nu när vi är här nere skall vi inte cykla och hälsa på Elsa. Detta var en flicka som mormor hade tagit hand om när hon var liten.

Inez som mjölkerska

Hon bodde i Harbäckshult, det var inte så långt. Vi kom fram till ett hus, halva huset hade rasat samman. Där var en dörr, vi knackade på, ut kommer Elsa, hon blir så glad, när hon får se Mor. Det var längesedan de träffades. Hon bjöd in oss, här var det mycket fattigt. Hon hade fyra barn, det var bara den lille minste som var hemma han var i femårsåldern. Elsa ville bjuda på kaffe, det tackade vi ja till. Det blev en fin eftermiddag och mycket skratt. Så var det även tid för oss att bryta upp.

Mor hade en kusin nere i Håltabygget, det var Olga. Hon var så fördärvad av värk, så hon kunde inte gå. Olga satt på en vanlig köksstol med en kudde på, där fick hon sitta. Hon förflyttade sig lite grann med den, för hon hade ingen rullstol. Alfred och Olga hade fyra söner, en av dessa hjälpte Olga med matlagningen och allt annat köksarbete. Detta var mycket ovanligt att söner

hjälpste till på detta vis. Han skulle haft ett stort tack.

Här var Mor och jag och hälsade på, så talade grabbarna om att de skulle till Munka-Ljungby och dansa på lördag. Jag blev intresserad och frågade om inte jag fick följa med, det fick jag gärna. Det blev lördag jag klädde mig fin, i min gröna bredbrättade hatt och min beige kappa jag hade haft till konfirmationen. Jag cyklade dit bort. När jag kom var de färdiga till att åka, det var bara till att hoppa upp på lastbilsflaket, så bar det av. Och det blåste minsann bra när bilen fick fart. Jag fick hålla hårt i hatten för den inte skulle blåsa av. Jag tror inte detta var så kul, för jag åkte inte med dem fler gånger. När jag cyklade hem på natten, då fastnade min kappa in i cykelhjulet så där blev stora svarta fläckar på den, som inte gick av. Min fina kappa var förstörd det var inte roligt, den skulle jag ha i många år. Det var inget annat att göra, jag måste färga den, så blev den grön.

Hemma brukade det komma en ungkarl som bodde i Stavershult. Han hade en liten gård, jag kallar han för Sven. Han kom och beklagade sig. Det var en fru som hade blivit änka, hon hade fem vuxna barn. Nu kom hon till denna karl och ville gifta sig med honom. Men det ville inte Sven förr hon var ingen snäll kvinna, och mycket skitfärdig. Men de hade börjat vara i hop lite, ja, det gick så långt, att hon sade du måste gifta dig med mig. För jag skall ha barn. Han kom hem och talade om detta, att han måste gifta sig med henne för hon

väntar barn. Far säger det kan inte vara sant för hon är för gammal. Sven säger det är sant, för hon har blivit så tjock. Så det var att gå till prästen. Om ett halvt år kom han hem till oss, och var mycket bekymrad, han ville inte tala om varför. Men Mor frågade honom vad är det som trycker dig. Då säger han, hon har lurat mig. Hon hade stoppat upp sig med en kudde. De som hade gift sig för att hon var med barn. Han var så förtörnad, för nu var det hon som styrde och ställde i detta lilla hem. Och tog för sig av det lilla som blev på denna gård. Hon smusslade med äggen, och allt vad som gick att lurade honom på. Ja, nu hade han knappast pengar till maten. Fy för denna kärring. Han fick gå och ha denna kvinna i sitt hus, och vantrivdes.

På 50-talet gick Sven och såg på sina åkrar, och såg att där var mycket stenigt. Ernst Gudmundsson i Hållshult hade byggt en stenvagn, på en gammal bil som drog upp stenarna hela. Sven bad Ernst komma för att draga upp stenarna.

Stenvagn (Lånad bild)

De borrade stenarna och satte i ett borr och kilade fast det i detta borr fanns en länk som gick upp till tornet på stenvagnen. Så drogs stenen upp ur jorden allt gick bra. Men så var det en större sten, bilen var för lätt den stegrade sig. De sade vi får sätta oss där framme som tyngder, det var Sven och några andra karlar. Det blev inte så bra stenvagnen reste sig ändå Sven ramlade av, och kom under maskinen och klämdes till döds. Nu var detta jordeliv slut.

Jag kallar honom för Tage, han var en stor Don Juan. Han fick väl alltid som han ville, förr det blev många barn efter honom. Tage kom hem till oss, han frågade lilla syster nu kan du få plats hos mig. För jag skall gifta mig, så jag behöver en barnpiga. Tiden gick, en dag kom han hem till oss Vi frågade honom hur det hade gått, om han hade fått något smått. Nej hon bara lurade mig, hon hade stoppat upp sig. Ja, så blev det han som blev lurad den gången. Det var gott åt honom, att där var någon som kunde lura honom. Så det blev skilsmässa.

Det var sommaren 1951. Allan vår granne fyllde 25 år. Har hade fått en st-tjänst uppe i Månsarp i Småland.

Allan bjöd upp oss till sig. Det var långt dit, hur skulle vi kunna komma. Men vi fann på råd, Ragnar och Alf hade lastbil. De tog en presenning och gjorde som ett kapell.

Uppe på bilflaket satte vi bord och träbänkar. Här satt vi och hade det bra. Vi var rätt många, det var

Allans mor och far, Mor och Far, allt som allt, tolv, tretton styck. Ragnar, Eivor och Mor satt i förarsätet. På flaket blev vi många och här spelade vi kort, drack kaffegök, och hade bara kul. Allan bodde intill en mölledamm, i en liten stuga. Han hade gift sig, hans fru hette Svea. Väl framme blev vi bjudna på mat och dryck, det var grön curacao, och mycket, mycket mat. Vi hade tagit sängkläder med oss, där var några som låg där inne. Vi bäddade på bilflaket, här blev vi många. Tidigt på morgonen vaknade jag. Ragnar och Alfs fru Britt var vakna. De såg att jag vaknade, dom säger, skall vi gå upp, det var jag med på. Där låg en liten eka intill dammen, den lånade vi och rodde ut. Ute i dammen växte där näckrosor och dom ville vi plocka. Som tur var gick det bra, Britt och jag kunde inte simma så bra, och denna damm skulle vara mycket djup, men allt gick ju bra. Nu börja de andra att vakna till liv. Då var det morgonfika inne hos Allan och Svea. När detta var undanstökat. Nu tog vi bilen för de ville visa oss Smålands Taberg. Det var en stor upplevelse. När vi kom tillbaks till dom, då blev vi bjudna på middag. Dagen gick fort, nu var det bara för oss att tacka och säga adjö. Allt gick mycket bra och roligt hade vi.

Dansminnen

I Våxtorp, fanns det gott om små dansbanor, och över skånegränsen, vi som bodde på hallandsåsen, jag och mina syskon vi cykla lika mycket till dansbanorna i Skåne. På 20-talet eller tidigare. Framme i Våxtorp intill marknadsplatsen låg en dansbana. Här hade Anna och Gottfrid Strid kaffe försäljningen. Här kom många ungdomar. Det var Greta Gustavsson, nu Strid, som gick hit till denna dans. Här var Tage, Anna och Gottfrids son.

De fann tycke för varandra. När kvällen var slut då frågade Tage Greta om han fick följa med henne hem. Det fick han gärna. Tage hade cykel dit, då fick Greta åka med på cykelramen hem till Kärr. Gifta blev de. och. Sedan fanns det en dansbana bakom bygdegården. Här var det Denning Johansson som hade ölservering, han fick inte servera starköl. Men han fann på råd. Han lade flaskorna i vatten så etiketten gick av, så var det problemet löst.

Sedan byggdes Bygdegården 1934, ja nu kunde de dansa, här var nytt och fint och bra med plats. Här var det dans, min lillebror var med.

Det börja med lite slagsmål vid ingången, det blev så våldsamt så lillebror åkte ut igen. I dörren var en glastruta, hans hand kom i beröring med den. Så han skar upp ett finger, så det blev Taxi in till Laholms sjukstuga. Han fick sytt några stygn, han kom tillbaka innan dansen var slut. Han var topp tunnor rasande på

ordningsvakterna, för att han inte fick komma in, för han ansåg att det inte var hans fel. Det blev jag och några andra som gick ut till honom istället.

Ja på dessa dansbanor gick det rätt så vilt till ibland, det var knogjärn, cykelkedjor de slogs med.

Här i denna bygdegård fanns en liten lägenhet som hyrdes av Anna o Gottfrid Strids dotter Ebba med maken Martin Svensson, son hade fyra flickor. Nu var det Ebbas familj som sålde biljetter ock kaffe i denna lokal.

Ute i Menlösa var det en dansbana som hette Plätten. I Vindrarps var det Bergbäcksdal det var en fin bana med trägolv, men den fick inte vara med så länge, för där var någon som satte fyr på den.

Bergbäcksdal

Sedan fanns där en i Kungsbygget. Denna bana satte de även fyr på, för det var någon som blev störd av denna dans. Men de som ägde banan, de var fiffiga, dom gjorde banan av cement. Nu kunde den inte brinna. Men det gick inte så bra att dansa på. På dessa små dansbanor satt

Kungs Neta och Peter Kung och spela fiol, och många fler.

Vi har även Fågelsångs dansbana. Jag minns midsommarafton 1947. Jag cyklade dit, det var varmt och fint väder. Jag tog inga strumpor på mig, en liten jacka och klänning. Men se på natten då blev det så kallt så alla potatis och mycket mer frös av. Och det gjorde även jag, när jag cyklade hem på natten.

Men ute i Hasslöv uppe på åsen där hade vi en dansbana som hete Brante källa. Denna bana var stor och fin, här var riktigt trägolv och tak, väggar. När det var sommar togs väggarna bort, då blev det ljust och fint. Här ut cykla vi ofta. Ja tänk nu är även denna bana borta.

Ingeborg och Elin tog sparkstöttingen och sparkade till Hishult till dans. Detta var på 40-talet. De tog pjäxor och skidbyxor på sig, och åkte denna långa väg. Här var det gott om killar de fick dansa hela kvällen. De fick sällskap med ett par pojkar som hade bil, så de skjutsade hem dem till Fladalt. Nu kunde de sitta och snacka i lugn (och ro) det var inte så kallt som att stå ute. Detta fick grabbarna på åsen se, det sågs inte med blida ögon. Denna bit kördes med gengas. Här skulle hittas på hyss. De tog och plockade av locket till gengaspottan och kastade detta. När det var tid för grabbarna att åka hem, då gick den inte. De gick ut, och då fick de smaka på killarna från åsen. De hittade sitt lock till sist med mycket möda. De vågade sig aldrig upp på åsen mer.

Ernst skulle till Björkelund på dans, den låg nere vid västersjön. Han tog sin cykel, den hade ingen cykellykta, på den tiden drevs cykellyktorna ned karbid. Han fick sällskap med Artur. Glad i hågen cyklade de upp till Hålshultshall, sedan ned för alla Rössjöholms backar. Nere från Rössjöholm kom en hästskjuts med två hästar. Ernst har en väldig fart, han ser inte skjutsen. Han hamnar mitt i mellan hästarna, och slog sig mycket. Så det blev ingen dans den kvällen.

Björkelunds dansbana

På slutet på 40-talet var Inez, Maj-Britt, jag och några till uppe i Hålshult och plockade potatis. Det var lördag, vi skulle till Björkelund och dansa. Här uppe på åsen körde de upp sina potatis med åder, så vi hackade upp dem. Klockan var 17.30 när vi var framme med våra rader. Vi trodde vi skulle vara fria, men inte var vi det. Han tog hästarna och körde upp var sin rad till. Nu blev vi sura. Vi tog och plockade upp så mycket sten vi såg, det var rätt mörkt, och vi låtsade vi såg fel. Äntligen blev det kväll, och vi kunde cykla hem. Nu var det bråttom, äta lite, tvätta av sig, med tvål och vatten i ett litet tvättfat. På

med kläderna, cyklade denna långa väg till Björkelund. Man ville komma till dansen när den började, för kom man sent fick man inte så roligt. Jag tror att inträdet kostade två kronor. Vi hade sex kronor, när vi plockade potatis om dagen. Här dansade vi hela kvällen och hade mycket roligt. Vi fick sällskap med ett par killar från Ängelholm. De hade cyklat till denna dans. Från Ängelholm till Fladalt är tre och en halv mil. Den killen jag fick sällskap med, han hade en sådan fin sångröst, han sjöng hela vägen hem. När man kom hem då var det minsann inte till att taga pojkarna med sig in. utan man stod ute och snackade och pussades lite, Sedan var det bara för killarna att cykla hem till Ängelholm.

En gång när Far och Hilding Johansson från Koarp hade varit i Halmstad och sålt jordgubbar, de var lite runda under fötterna, säger Hilding skall vi inte be Hilmer köra ner till Björkelund och dansa men Far kunde inte dansa, så han ville inte med. Det var inte brukligt på den tiden att gå på dans när man var gift och hade familj. Hilding sade, du kan väl följa med, Far följde med. Hilmer Jönsson från Krogshult körde. Han var glad för att dansa, så Hilmer och Hilding bjöd upp. Hilding hade en dotter som var där och dansade. När hon dansade med en pojke, då säger han vad är det för gamla gubbar här är i kväll. De var i 50-årsåldern. Dottern säger, jag vet inte vad det är för några. Hon tyckte det var så förargligt när hennes far var med på dans.

Nere i Rössjöholm låg en som-mardansbana hit ner var det inte så långt. Många gånger hade jag sällskap med killarna här uppe från åsen, de var tio, tolv stycken jag var ensam tös. Jag kände mig många gånger ensam med så många pojkar men de var alltid snälla. Så jag var glad när mina systrar kom hem, och de var med. Denna bana, Halla-gården, låg så fint intill Rössjön. En gång kom det ett motorcykelgäng från Malmö, de tältade här nere. Dom kom med till dansen, de började vara otrevliga mot ordningsvakterna. Dom var många, så ordningsvakterna klarade sig dåligt. Det såg allmän-heten så de hjälpte vakterna. Nu blev killarna från Malmö så rädda, så de sprang ut i sjön där fick de stå till dansen var slut. När dansen var slut gick de till sina tält, då säger dom vänta ni tills nästa lördag, då kommer vi igen. Men vi såg dem aldrig mer. Tänk så bra när alla hjälptes åt.

Där var en dansbana nere i Hjärnarp som hette Kullaparken i och även hit ned cyklade vi. Denna bana låg så fint, den låg högt uppe på en backe.

Jag cyklade ner till i Munka-Ljungby, för att hälsa på min gamla skolkamrat. Hon hade plats här nere på en bondgård här var det även drängar. Jag blev bjuden på frukost. På denna gård hade drängarna sitt eget smör, det hade inte Maj-Britt sagt. Här sitter jag och tar av detta smör hela tiden. Maj-Britt vågade inte säga till mig innan drängen gick ut. Jag tyckte det var så förargligt, att jag hade gjort detta. Drängen blev sur

på Maj-Britt, för hon inte hade sagt till mig om detta. Nu när jag var här nere skulle vi gå på dans i Idrottsparken i Munka-Ljungby. Här nere var det några killar som skulle dit, de frågade om vi inte ville åka bil med dem. Det gjorde vi, det var inte så långt. Så slapp man cykla den kvällen.

På denna tid hade vi även Karsfors sommarebansbana, hit blev det inte så ofta.

Men ute i Hasslöv uppe på åsen där hade vi en dansbana som hette Brante källa. Hit ut cyklade vi ofta.

Birgit, Inez, Maj-Britt och jag fick lite arbete med att plocka potatis ute i Edenberga. Detta var i slutet på 1940-talet. De hade traktor och potatissprätt, där var det karlar som tömde korgarna, nu var det bara att krypa och plockade upp potatisen i korgarna. Nu slapp vi det tunga arbetet att tömma korgarna, Det var lördag och dans i Mattarp, vi skulle dit. Hade plockat potatis hela dagen nu var det kväll det var att taga sin cykel och cykla hem till Fladalt var det två mil. Hem och kläda sig, på sin cykel och på väg till Mattarp, dit var det två mil. Kom fram till Mattarp dansen var i full gång. Vi blev upp- bjudna till dans och roligt hade vi.

Det var några killar som hade lättviksmotorcyklar. De var intresserade och ville följa med oss hem, och det fick dom. Nu slapp man trampa, man tog fatt i axeln och höll, så var det bara att hänga med. Men det gick inte så bra, vägen var ojäm och det var någon som välte och vi hamnade i en stor röra. Vi slog oss lite, men allt gick bra och vi kom lyckligt hem.

Ernst gifte sig sept. 1945 med Ida, de köpte ett litet lantbruk i Våxtorp som han odlade jordgubbar på. Alf och Ragnar gifte sig 1951. Ragnar byggde ett hus på fars mark, Alf hyrde ett hus i Hässlet. Det var ont om arbete. De bad Mor och Far, om de inte kunde få odla upp en lite bit mark hos dom. För de ville odla lite jordgubbar, det fick de gärna. När de sedan hade plockare, då hade mor maten även till dessa och sina egna plockare. Tänk så mycket arbete Mor hade.

Jordgubbsminnen

På 50-talet körde mina bröder upp med sina jordgubbar till Göteborg. En dag fick jag följa med, vi gick upp tidigt. Dom skulle vara i Göteborg innan klockan sex, för då kommer alla uppköparna dit som ville köpa jordgubbar. Det var denna morgon som Ingmar Johansson blev Svensk mästare i boxning. Ja, vilket liv här blev, det går inte i ord att beskriva. De körde runt med bilar, där stod killar ut igenom fönsterna, med stora boxhandskar på sig. De gapa och skrek, så det var inte klokt. vilken tur för mig att det var denna dag, jag fick följa med. Det var en stor händelse i mitt liv. Jag fick även sätta en liten bit jordgubbar hemma så fick jag lite förtjänst. Dessa plockade jag innan eller efter jag hade hjälpt Mor och Far med deras jordgubbar. Ragnar och Alf arrenderade en litet lantgård i Hässlet som de satte jordgubbar på. Även Ragnars fru och jag fick här en liten åkerlapp, som vi hade jordgubbar på. Dit bort var nog tre km. många gånger gick vi dit över stock och sten när vi skulle hacka dem. Då passade Mor Gerd, Ragnars och Eivors flicka. Vi plockade även dessa jordgubbar innan, vi skulle plocka hemma. Hemma hade vi andra plockare. En av dessa var en riktig luring, han kunde vädra sig när han ville. En dag säger han, att han skulle bränna fisar. Vi skrattade högt, för det lät så otroligt. Men han sade visst går det. Jag spanner mina byxor riktigt hårt. så släpper jag en riktig brakare,

så är det någon som tänder en tändsticka nära baken. Han gjorde så och se där blev en låga på en halv meter. Ja, denne kille och hans bror hade inga föräldrar för de var döda. Mor tyckte synd om dem, de bodde intill vårt hem. När de var hemma i sin lilla stuga, då hade de maten hemma hos oss ibland. Det var inte så ofta detta hände, för de var borta och tjänade dräng, och även när de var hemma i sin lilla stuga lagade de maten själva.

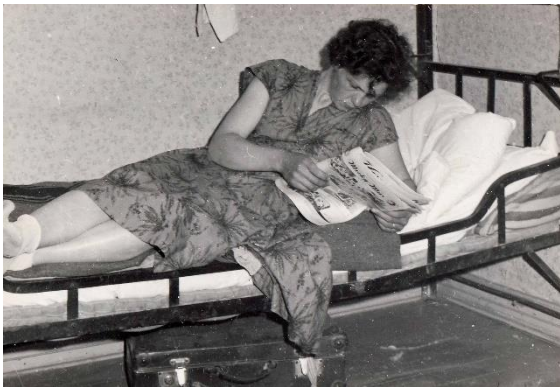

Inez och Birgit, 1944

En gång var det en karl som kom från Stavershult, han frågade om han inte kunde få mat, och logi, och lite lön. Han fick stanna några dagar, han hjälpte Far i skogen. Vi bäddade med både under och överlakan. När jag gick ut på morgonen för att bädda hans säng. Vad får jag se här var så mycket snus i denna säng. Det såg ut som hade dragit lakanet över huvudet och blåst ut, fy för denna karl. Han fick inte stanna länge.

Betminnen

I slutet på 40-talet var Inez och jag nere i Munka-Ljungby och tog oss på att gallra betor. Det var att hacka första gång, gallra, hacka andra gång, och sedan en sista gång, så det var många gånger man fick cykla dit. Vi fick ett litet rum att sova och äta i. På samma gång gick jag hos tandläkaren i Laholm. Hade man tid då var det bara till att åka dit. Jag tror vi hade tagit på oss två tunnland var. Så när arbetet var utfört hade man trehundra kronor i börsen.

Jag slappar med en tidning

På sent 50-tal fick jag följa med Alf, Yngve och några andra killar ner till Lovisefred och gallra betor. På denna gård hade dessa killar varit i många år. Detta var en bra gård. Här fick vi en liten lägenhet med två rum och kök, den låg intill Statarehusen. I köket fanns ett bord, två väggfasta bänkar, en gammal järnspis, som vi lagade maten på. Laga maten gick om på oss, den som stod i tur han gick upp tidigare för att koka havregrynsgröt, och kaffe till alla termosflaskorna. På kvällen gick denne hem en timme tidigare för att laga till middagen, det var fläsk, falukorv, kotletter

m.m. Maten stod på bordet när vi andra kom hem från bet-landet. Dessa killar var bra. I mitt rum stod ett bord, en pinnstol, en järnsäng som man slog knäna i när man vände sig, en knutig madrass, lakan både under och över, kudde och ett knutigt täcke. I killarnas rum fanns ett bord med fyra pinnstolar, fyra järnsängar.

Man fick hänga kläderna på ett spik i väggen. Här hade de börjat med enkornsfrö. Här slapp man hacka första gång. Här började vi med att gallra rent och fint, och hacka två gånger efter. Sista gång var det bara några mollor där stod så man hackade inte överallt. Här var så långa rader, en hel kilometer. När jag gallrade, fick jag vända mitt på raderna, för annars hade man långt att gå och äta. Killarna som hade varit här förut, de tog två rader till frukost, två till middag, och så vidare de gallrade nära ett tunnland om dagen. Jag hade tagit på mig fyra tunnland, jag gallrade dessa betor på ungefär tio dagar. Sedan var det hackningarna. För detta arbete hade jag runt tusen kronor. Hade man gallrat för otätt, fick man avdrag, inget tillägg, där skulle stå betor visst på metern. För där kom en herre och räknade betorna.

På hösten fick jag också följa med, för att draga upp betorna. På denna gård hade de en maskin som lösgjorde betorna, så man slapp gräva upp dem. Här lade vi betorna i långa strängar när vi hade nackat dem. De hade en lastare, som lastade upp

betorna i vagnarna. Så bra det var för drängarna att slippa detta tunga arbete. På hösten blev även en liten tusenlapp i förtjänst. Det var en höst, det bara regnade. Vi fick ligga här och se på detta regn dag efter dag i en hel vecka, killarna som var med rasade nu får detta vara slut. Alf hade sitt lilla jordbruk att sköta och de andra fick annat arbete. Så det blev bara Yngve och jag kvar. De frågade oss om vi inte visste någon som kunde hjälpa till. Vi fick med oss en tös från åsen, och Gunhild. Hon bodde i Kattarp och var gift men hon hade inga barn och inget arbete, så hon kom med.

Gunne, Yngve, Valle

Det hade regnat så mycket, så de kom inte ut med sina maskiner. Så vi fick gräva upp betorna i denna lera, det var inte lätt. Jag hade aldrig gjort det, så halva betorna blev kvar i jorden. Nu skulle vi även kasta dem i högar, och man skulle banka av dem också. Här blev det ingen stor förtjänst. Gunhild och jag arbetade tillsammans, rättaren kom och tittade till oss, vi hade så mycket jord på våra betor. Då säger han, jag får nog gå hem och hämta en krita och krita betorna med, för annars hittar inte

drängarna dem. Hade detta hänt på 30-talet hade vi fått gjort om det, nu var de glada att betorna korn upp.

Ja, nu fick även drängarna mer arbete, med att lasta betorna för hand i dessa höga vagnar, och traktorerna bara satte sig. Denna höst fick inte bönderna upp sina betor så fort, Så när det var slut på denna gård. Då åkte vi till Ängelholm, till en gård som hade fler betor i jorden. det blev Gunhild, Yngve och jag. Här fick vi maten i deras kök. Gunhild och jag fick ett vindsrum. Yngve, han fick en säng inne i en garderob, här stod alla deras äpplen. Han fick ha dörren öppen intill vårt rum, för det luktade så starkt av frukten, så han fick ingen luft. Han låg så en natt, sedan fick han sätta in sin säng i vårt rum. Vi stannade på denna gård till alla betorna var ur jorden. Här intill låg en gård som hade betorna i jorden, de frågade oss om vi inte kunde komma och hjälpa dom. Det gjorde vi, detta var en större gård, här var det pigor och drängar. Även här fick vi maten, vi fick äta med drängarna i boningshusets källare. Här blev vi många, där kom även en karl uppe från åsen som vi kände, han var en rask arbetare när han ville. Men han var glad för spriten, så han blev inte kvar länge på varje gård. Han ville ha ut pengar i förskott, så han bad oss att gå i godo för honom. Det gjorde vi inte, för vi kände han väl. Hit kom vi på samma gång. När vi kom ner på morgonen, då hade denna karl varit tidigt uppe, och dragit upp betor, så han var våt.

Nu kom han in och åt. Då säger han till bonden, om han inte kunde få lite pengar, så han kunde åka och köpa sig lite regnkläder. Det fick han, vi såg inte röken av honom mer. Ja, vi stannade på denna gård till betorna kom upp. Här runt om i Ängelholm var jorden lättare, så vi drog betorna för hand. Nu var alla betor uppe, och vi hade fått en bra förtjänst detta år.

15 oktober 1960

Med detta arbete hade Yngve och jag till 1960. Vi gifte oss den femtonde oktober detta år. Vi hyrde ett litet hus i Vindrarp. Vid denna vackra väg Jonstorp-Hasslöv. Här bodde vi ett år.

Vi köpte ett gammalt hus i Stackarp den tredje december 1960 för 4.700 kr. Detta hus måste renoveras. Där var ett öppet valv i köket, tre små rum med svarta kakelugnar, dessa sålde vi för 700 kr. Utvändigt var det masonit som var målad gul. Detta lilla hus tog oss ett år att renovera, så den 1 oktober 1961 kunde vi flytta in här. Nu har vi bott här i trettiotre år.

Doris Gustavsson